

UJVIDÉKI HIRLAP.

POLITIKAI ÉS VEGETARTALMU LAP.

Megjelenik minden SZERDÁN és SZOMBATON.

Előfizetés: egész évre 12 K., félévre 6 K.,
negyedévre 3 K.

Egyes szám kapható a kiadóhivatalban.

Felelős szerkesztő:

dr. Nemes Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Erzsébet tér 6-ik sz.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

Hirdetések díjszabály szerint.

Mi a kereskedő feladata?

E címet különféleképp lehet megmagyarázni. Én azonban csak egyféleképp értelmezem, és pedig, hogy a magyar kereskedőnek jelen válságos időben csak egy feladata lehet; egész erejét, tehetségét az ország közgazdasági kérdéseinek megvitatására fordítani, pálcát kell törni az eddigi zilált rendszer felett, minden erőt mozgósítani kell, minden a kereskedőt érdeklő vitális kérdésben állást kell foglalni, szóval a kereskedők érdekeit meg kell védeni.

Ausztriában felismerték a közgazdasági helyzet súlyosságát és évek óta ugy a törvényhozásban, mint a közéletben minden más kérdés háttérbe szorul és csak gazdasági kérdésekkel foglalkoznak. Milliókat áldoznak békés egyetértésben és idyllikus összetartásban a kereskedelem és ipar felvirágoztatására, fejlődésének előmozdítására. Nálunk sem a törvényhozásban, sem a közéletben országra szóló kereskedelmi akciókról mitsem hallani. De még a szándék sincs meg arra, hogy ilyesmivel valamikor is foglalkozzanak.

Az édes semmivézés az eddigi — legszebb eredmény. Országunk tulnyomó intelligens kereskedő és iparos eleme hivatva volna a gazdasági akciókban vezérszerepet vinni.

A „Budapesti Kereskedelmi Csarnok” jó példával járt elő Tanulmányutra vitte a megszállott tartományokba az ország kereskedőit és iparosait, ezzel a kereskedő feladatainak egy kis hányadát megoldották, de ez csak porszem a feladatok nagy tengerében. Véget kell vetni a régi elgyökeresedett rendszernek, hogy a kereskedő nem más mint a klikkek uszályhordozója és votuma mindenkor a fejlődésért — igen.

Hazánkban a kereskedelem és iparnak a mezőgazdasággal karöltve kell haladni és csak így képes nagy tényező lenni. Vállvetve kell sorakoznunk és gazdasági érdekeink és elveink mellett sikra szálalnunk.

Kereskedelmünk és iparunk fejlődésének legkárindalásabb pontja: az Ausztriától való különválás és az önálló vámterület megteremtése.

Ha az iparos vagy kereskedő üzletágának alkatrészeit tanulmányozza avagy

más országok iparát és kereskedelmét figyelemmel kíséri az áruk beszerzését, azok gyártási módját, be és kivitelét alaposan mérlegeli, okvetlenül arra a tapasztalatra kell, hogy jusson, hogy nálunk a megélhetés nehézsége, a kereskedelem és ipar boldogulásának gátja: az áruk beszerzésében rejlik.

Az osztrák iparosok és nagykereskedőknek már évtizedek óta mi vagyunk a rabszolgái, a magyar kereskedő a magyar nagy fogyasztóképesség Ausztria nagy gazdaságának alapja, és annyira jutottunk el, hogy földhitel jelzálogaink is legnagyobb része a nagy bankok tressorjaiban hevernek. — Minden árunem melyet mi Ausztriából szerzünk be, más iparállamokhoz hasonlítva, legalább is 20 és 30%-al drágábbak. Saját szemünkkel láthatjuk és győződhetünk meg róla, de az olasz-, angol-, német- vagy más iparállamból nekünk behozni lehetetlen, mivel vámközösségünk persze az osztrák ipar érdekében, magas vámdíjakat diktál és elzár bennünket minden más nyugat-európai állammal való összeköttetés kísérletétől is. — Már pedig sokat tanulhat-

Az Ujvidéki Hirlap tárczája.

A veterán leánya miatt.

Sipulusz.

A Florián-utca egyik földszintes házában, egy tisztességes polgári berendezésű szobában egy uriember fekszik felkötött orral.

A puturluk-köz egyik kétemeletes házában nem tudom milyen berendezésű szobájában egy másik uriember fekszik, felkötött, füllel.

Az első én vagyok, a második nem tudom kicsoda; de az bizonyos, hogy ha az elsőnek nem volna felkötve az orra, a másodiknak, nem volna levágya a füle.

Röviden: ő lenyeste az én orromat, én lesztem az ő fülét. Meg is orrolt erősen, a miért én lefüleltem őt.

Nagy históriája van ennek a dolognak. Az orrok és fülek tragédiáját a kezek és lábak komédiája előzte meg.

Ugy történt a dolog, hogy barátaimmal elmentünk mulatni a Radetzky veterán-egyesület nyári multságába. Önök azt hiszik, hogy ez nem multság? Nagyon tévednek. A veteránok belátják, hogy súlyos dolog veteránnak lenni, s azért mindegyik hord magával enyhítő körülményül egy csinos ifjú leánykát, a ki oly édesen nevezi az öreg papának, s oly édesen mondja nekünk uram!

„Uram!” Ez az egész, ennél tovább nem megy. A veteránok leányai katonagyerekeknek tartják magukat (otthon is csupa csataképet látnak a falon!), nem bizalmaskodnak senkivel és ők se tünnek bizalmaskodást.

Én mégis bizalmaskodtam Annával. Annyira mentem, hogy limonádét hoztam neki és a mit benne hagyott, azt megittam. Sokat táncoltam vele s elloptam virágját. Huzamos ideig karonfogva sétáltam vele s legyeztem őt.

Ilyen stádiumban volt az udvarlás, mikor egy plisszirozott ingű, vörös szallagos rendező megfog és ezt mondja:

— Mi célja van önnek azzal a fiatal leánnyal?

— Mulattatni akarom őt.

— Figyelmeztetem önt, hogy Anna menyasszony.

— Köszönöm. Hát aztán? Az ön menyasszonya?

— Nem. Egy jóbarátomé, a ki nincs jelen.

Utazik.

— És önre bizta a menyasszonyát?

— Rám.

— Hát akkor miért nem udvarolt neki?

— Jó barátom menyasszonyának? Soha.

— De mikor a leány unatkozik.

Joga van hozzá, mert már menyasszony.

— Ha láttam volna, hogy foglalkozik vele valaki, nem udvaroltam volna neki. Sokkal messzebb mentem, semhogy visszaléphetnék.

— Micsoda? Ön nem lép vissza?

— Nem. Csak hat órákor reggel, a mikor haza megyek.

— Az késő. Ez utolsó szava?

— Utolsó.

A plisszirozott inges fiatalember meghajította magát és így szólt:

— Fogadja őszinte részvétemet.

— Miért?

— Mert a ma esti kidobásnak ön lesz a tárgya.

Ugy beszélt, mintha a kidobást már előre fölvetették volna a bál programjába. Azonnal értesítettem barátaim, a kik körülültek. Én Annához léptem, megfogtam a kezét s szólék:

— Bocsásson meg kisasszony, ha nem lehetnék azon helyzetben, hogy a második pohár limonádét is én hozzám becses ajkainak megnedvesítésére.

Ó rám emelte szemeit s remegő hangon felelt:

— Uram!

Ennél többet egész este nem hallottam még tőle. Nem volt nagyon szellemes, de minek is? A szellem a csunya lányok kiváltsága. Csakhamar megtudtam, hogy miért remeg a hangja.

Az ajtóban két óriás jelent meg. Eddig nem láttam őket a mulatók között. Ugy látszik, alantas rangot viseltek a veterán világban. Nagy illendőség tudással levetették a fekete kabátjukat s az ajtónál egy székre tették. Ingujban még félelmesebbek voltak.

— Ösmerem őket — szólott Tamás barátom — ezek a veterán-egyesületnek illetlen vendégek kidobására szerződöttetett inasai. Egyszer már kidobták a régi polgári lövőházból. Minden ellentállás hasztalan. Ők szakemberek, mi csak műkedvelők vagyunk a verekezés terén.

A zenekar abbahagyta a keringőt, a veteránok összegyűltek kárörvendezni. Még egyszer kezet esókoltam Annának s azzal megkezdődött az elvonulás Jellasics hasznos elvei szerint. Az ajtónál az óriások utolérték és kézzel-lábbal segítettek bennünket kifelé.

Igy végződött a multság.

Pár napra rá, hosszú fekete kabátban, három fiatalember állít be a lakásomra, köz-

nánk és fontos hasznavehető dolgok tárulnának el előttünk. — Az önálló vámterület felállításával országunk gazdasága növekedne minden honpolgár könnyebben élhetne meg.

Bevonul hozzánk majd a külföldi tőkepenészek azon armádiája, mely képes nagyot teremteni, alkotni és egy országot boldogítani. De hazánk fiai is szívesebben látnának hozzá majd, mert kezük megkötve nem lesz, nyitva áll majd útjuk mindenfelé. — A létező magyar iparvállalatok prosperálása is könnyebbé válik, de erre valamint a mezőgazdaságra bíró hatással az önálló vámterületből kifolyólag majd legközelebb visszatérek.

Deutsch Kálmán.

Ujdonságok.

Kalauz.

Naponta magyar szintársulat a „Dungyerszki” színházban;
1901. június 9. Cigányzene a vasúti vendéglőben;

június 16. Nagy nemzetközi kerékpárverseny a verseny pályán.

(Ugron Gábor) a delegációban tartott hatalmas beszédében megkérde a hadügyminisztert, tulajdonít-e a Pétervárad-i erődnek és az ujvidéki sáncoknak stratégiai fontosságot? A hadügyminiszter bizalmas választ adott, mely minden bizonyosság szerint azt tartalmazta, hogy hadászati szempontból egy a pétervárad-i erődre, mint az ujvidéki hídsáncokra nagy súlyt helyez.

(Haláleset.) Békében nyugszik immár tisztelettel környezett polgártársunk, Mártonfi (Raabstern) Ábrahám szeszgyáros, ki egész életét serény és becsületes munkában töltötte és akiről méltán mondhatjuk, hogy becsülettel állotta meg helyét nemcsak üzleti körében, hanem mindenütt, ahol arról volt szó, hogy szegényeket gyámolitsunk, árvákat és szülőkódókat pátfogoljunk. Elmondhatjuk róla túlzás nélkül, hogy egész ember volt. Nyugodjék békében!

(Lopás.) Biró Trezka az elmúlt napokban Ofner Mór rőföskereskedésében bevásárlásokat

tűk a már ismert plisszirozott inges. Láttam már én sokszor ilyen alakokat, csakhogy többnyire hangversenyen és táncvigalommal voltak összekötve. A plisszirozott inges bemutatja magát, hogy ő Bertiani magánhivatalnok és tartalékos dalárdista.

— Tartalékos dalárdista? Hogy érti ezt? kérdém nem csekély bámulattal.

— Hát ugy, hogy a tenorprimet énekelem a Pakfonhang dalárdában, de csak akkor, ha Svarcz ur beteg.

— És Svarcz ur, most egészséges?

— Nem a, most épen beteg.

— Hát akkor mért nem megy tenorprimet énekelni?

— Uram! Nem erről van szó. Mi azért jöttünk, hogy öntől Anna völegénye nevében elégtételt kérjünk.

— Hárman?

— Talán nem elég?

— Sőt sok is. Nincs itt szó váltóról.

— Hajlandó ön bocsánatot kérni?

— Soha. Minek utazik az az ur, ha völegény?

— Tehát mikor legyen a kardpárbaj?

— Türelem, majd megnevezem a segédeimet.

Megmondták, hogy hova küldjem. Hentallereimet és el akartam menni. Az ajtóban meg fogtam a dalárdás kabátját.

— Hogy hívják kérem az ellenfeletem?

— Báró Péter.

— Köszönöm. Még ma intézkedem.

Két jó barátomat el is küldtem és sikerült is másnap délelőtt kilenc órára a fegyveres találkozót megállapítani.

Igy keveredik az ember párbajba egy

eszközölt, de a bevásárolt holmin kívül egy 20 korona értékű selyemdarabot vitt magával. Az asszony tolvajlását idejekorán észrevették és a rendőrségnél feljelentést tettek ellene, hol a vizsgálatot megindították.

(Zikmund és társa cég kitüntetése.) Zikmund és társa ujvidéki gépgyáros cég a legutóbb Temesvárt tartott gazdasági gépkiallításán saját gyártmányu gépeiért a legnagyobb kitüntetést: díszoklevelet kapott. A Zikmund cég ezen diadalán szívből örvendünk, annál is inkább, mert ezáltal városunk iparának a diadalát látjuk.

(Tűzek.) Rövid egymásutánban két tűz is volt városunkban, de szerencsére mindkettő nagyon jelentéktelen volt. Egy helyütt a kémény gyuladt ki, míg a másik helyen egy függöny égett el.

(Asszonyregiment.) Agilis igazgatónk mindent elkövet a közönség kielégítésére s lehetőleg csupa ujdonságban részesíti a színházlátogatókat. Pénteken „Asszonyregiment” megy először, melyben bájos subrett primadonnánk Aradira a káloháton jön be a színpadra. A cím dacára a darab ment minden trágárságtól s a lányos papák nyugodtan vihetik leányaikat a színházba.

(Az esküdtszék) az 1901. évi II-ik ülészakra kezdődik június 10-én — 18-áig. A) A rendes esküdtek: Regényi István ékszerész, Schwarcz Vilmos rövidáru kereskedő, Rosenblüth Samu kereskedő, Puch Nándor mérnök, Niedermayer Gyula tanár, Gavanszky Tivadar dr. ügyvéd, Kungl Adam városi közgyám, Moser Richárd ügynök, Zimmerl Rezső kereskedő, Raabstern Mór kereskedő, Hanslich György kereskedő, Markus Péter kalapos, Tandori József id. szőlőbirtokos, Nemes Sándor dr. ügyvéd, Wurst Lajos kereskedő, Irsai Antal földműves, Völgyi Lajos borbély, Schlemender János hentes, Milovanov István tanár, Vajnai József bádagos, Merkva Alajos asztalos, Schaffer Samu földbirtokos, Kertész Mór kereskedő, Krausz Samu órás és ékszerész, Kulcsár Ferencz kir. telekkönyvvezető, Marczekovics Imre dr. városi aljegyző, Mareskó Antal asztalos, Marton Agoston pék, Tóth David fuvaros, Majsai Lajos földműves. B) A helyettes esküdtek: Damjanovics Péter pénzügyi ügyvezető, Grosz Samu biztosi hivatalnok, Kerekes Sándor szatócs, Cséki David fuvaros, Krausz Lázár kereskedő, Graf Kálmán kir. adótiszt, Jahn Róbert városi

ismeretlen magánhivatalnokkal a mért az utazik, holott menyasszonya van. Én nem is tudom, mért nem adnak több dolgot és kevesebb fizetést a magánhivatalnokoknak. Akkor nem lenne idejük és pénzük utazni.

Másnap királyi pontossággal Megjelentünk a párbaj színhelyen, Sztrakay vivótermében. Sztrakay bevezetett a nagy terembe, ő pedig félrevonult verset írni. Odabent már várt négy teljesen idegen úr kik közül három élénk sietett. A plisszirozott ingü nem volt köztük. Bemutatták magukat s a harmadikat. Az utóbbiról feljegyzem, hogy állatorvosnó vendég volt. Ez volt a párbaj-orvos.

— Bocsánat uraim! kezdék; a segédek visszaléptek, mi ma reggel vállaltuk el az ügyet. Remélem, nem lesz kifogásuk.

— Ó a viláért sem.

Tehát kezdjük.

Nekivetkeztünk. Én ezalatt Báró Pétert fixiroztam. Gyöngye kis figura volt. Nem méltó Annához.

— Rajta!

Összecsaptunk. Ő behunyta a szemét, kitátotta a száját s úgy vagdalózott, mint Kinizsi a kenyérmezei ütközetben. Egyszer aztán én is nekieresztettem a kardomat. A következő pillanatban én elvesztettem az orrom hegyét, ő meg a füle végét. Vérések voltak. Az állatorvos növendék rögtön egész szakszerűen kezelés alá vette Báró Pétert. Én felkötöttem az orromat.

Ekkor Sztrakay Norbert újabb csoportot vezetett a terembe. Köztük a plisszirozott ifjut.

— Hát maga mit keres itt? mondtam neki a zsebkendő alól.

alszámvevő, Hollós Lipót gymn. tanár, Deutsch Adolf máv. főmérnök, Bársony János asztalos.

(Közyülés.) A város törvényhatósági bizottsága f. hó 7-én délután 4 órakor rendes közyülést tart a következő tárgysorozattal: 1.) Belügyminiszteri rendelet a polgármester helyettesi állás iránt hozott közyülési határozat tárgyában (Dr. Marcz.) 2.) Polgármesteri jelentés a közigazgatás menetéről. (Dr. Marcz.) 3.) Az adóügyi tanácsnoki állásnak választás utján való betöltése. (Prof.) 4.) A városi házi pénztár, szegényalap, nyugdíjalap és gyám-pénztár 1900. évi zárszámadásainak megállapítása. (Náray.) 5.) A gazdasági bizottság jelentése az állami fogyasztási és italadók valamint a szeszitalmérés adók bérbevétele iránti tárgyalások megejtésére bizottság kiküldése iránt (Ertl.) 6.) A gazdasági bizottság véleményes jelentése a városi bor-, hus- és szesz-fogyasztási adópótlék beszedésére vonatkozó jog meghosszabbítása és az ezen adópótlék kivétele, beszedése, ellenőrzése és kezelése iránti szabályrendelet újbóli megállapítása tárgyában. (Ertl.) 7.) A gazdasági bizottság véleményes jelentése a gabonapiac szabályozásáról szóló szabályrendelet módosítása tárgyában. (Ertl.) 8.) A nyilvános vigalmak mutatóványok, előadások és az ugynevezett nép és cseléd-táncok engedélyezése, valamint az engedélyek után fizetendő díjak szabályozása iránti szabályrendelet megállapítása. (Dem.) 9.) A gazdasági bizottság véleményes jelentése az ujvidéki gör. kel. szerb hitközségi iskolaszéknek a máli járaiki és kliszai iskoláknál feállított ismétlő iskolák részére segély megszavazása iránti kérvénye tárgyában. (Ertl.) 10.) A gazdasági bizottság véleményes jelentése a rendőrtisztviselők éjjeli ügyeletési díjainak felemelése tárgyában. (Prof.) 11.) A gazdasági bizottság véleményes jelentése öv. Stefanovits Borbála tanító özvegyének kegydíj felemelése iránti kérvénye tárgyában. (Ertl.) 12.) A gazdasági bizottság véleményes jelentése dr. Sztroné Ferenc, kórházi igazgató főorvosnak jutalom iránti kérvénye tárgyában. (Fors.) 13.) A gazdasági bizottság véleményes jelentése Löwy Gizella, okleveles óvónőnek, az általa fenntartott magán jellegű óvoda részére segély megszavazására iránti kérvénye tárgyában. (Ertl.) 14.) A nyugdíjválasztmány véleményes jelentése a néhai Beck Emil volt városi tanácsnok utáni temetkezési járuléki kiutalványozása tárgyában. (Dr. Marcz.) 15.) A szabad-

— Mit? Hát hozom Báró Pétert párbajra.

— Micsoda, hát nem az az, a kivel én megverekedtem?

— Majd csak ezután verekszünk — mordult egy mély basszus — mely nem magán, hanem egy közhivatalnoknak is becsületére vált volna.

— Köszönöm, nincs több orrom, de annak az urnak van még egy fél füle. Próbáljon annál szerencsét.

Ezzel a fületlen ur segédekhez fordultam.

— Hogy jöhettek én hozzám azzal, hogy a segédek megváltoztak?

— De kérem, tényleg megváltoztunk, tegnap Grosz és Solymári voltak, mi csak ma reggel álltunk be.

— Hajlandó ön bocsánatot kérni? mondá a fodros ingü.

— Soha. Majd ha megnő az orrom, verekszünk.

Ezzel kivonultunk barátainkkal. Az ajtónál újabb csoporttal találkoztunk, mely befelé igyekezett: ez volt a fületlen ur ellenfele. Kérdezték, hogy be lehet-e már menni?

— Csak tessék. Van még egy ép ember odabent.

Hazament. És most itt ülök a Florian-utcai polgári berendezésű szobában, tanakodva azon, hogy 1. kinek vágta le a fület, 2. ki vágta le az orromat, 3. miért vágta le egyáltalán az orromat és 4. miért vágta le én le az ismeretlennek a fület?

Tanulság: Veterán leányának csak akkor udvarolj, ha a völegénye itthon van

kai állami ipartestület átirata a Szabadkán rendezendő megyei ipari és mezőgazdasági kiállítás előkészítése tárgyában tartandó értekezletre megbízottak kiküldése iránt. (Prof.) 16.) Milykovits Dobroszlav ujvidéki kereskedő kérvénye kötelékbe való felvételének kilátásba helyezése iránt. (Dr. Marcz.) 17.) Dimitrievics Julianna, ujvidéki lakosnő kérvénye a községi kötelékbe való felvételének kilátásba helyezése iránt. (Dr. Marcz.) 18.) Dr. Sztojakovics Jefta ujvidéki lakos kérvénye orvos-tudori oklevelének kihirdetése iránt. (Dr. Marcz.) 19.) Özv. Farkas Lajosné ujvidéki lakosnő kérvénye szülész-női oklevelének kihirdetése iránt. (Dr. Marcz.) 20.) Városi alkalmazottak kérvénye szabadság és fizetési előleg iránt. (Dr. Marcz.)

(Margit-Króm.) Kevés hölgy van az országban, ki a Földes Kelemen híres aradi gyógyszerész ezen kiváló arczkenőcsét ne ismerné. Ugyanis az összes szépítő szerek között a Földes-féle Margit-krém örvend a legnagyobb kelendőségnek, mert teljesen ártalmatlan, sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz, a bőr mindennemű tisztatlanságát, szeplőt, pattanást stb. néhány nap alatt eltávolítja és az arcot széppé, üdévé varázsolja. Nagy tégegy 2, kicsi 1 korona. Kapható a készítőnél és minden gyógyszerárban. Utánzatoktól óvakodjunk.

(Nyilatkozat.) Igazolom, hogy a magam családjánál, mint másoknál tett észleteim után a használatba hozott „Kristály” viz az emésztést nagyon elősegíti és mint hygienicus élvezeti viz, kitűnő. Dr. Áldor Adolf, főorvos Nagy-Károly, Szatmármegye.

SZINHÁZ. Junius 1.

Szombaton „Viceadmirális”, vasárnap d. u. „Bor” lett megismetelve jó előadásban és telt ház előtt, míg vasárnap este „A csókon szerzett vőlegény” énekes bohózat ment.

K. Tarnai Leona pajzán jókedvvel játszott, énekeit tüntetésszerű tapsok jutalmazták, csupa elevenség, csupa pajkosság volt. Nagy Dezső Csontai Lőrince kabinetalakítás volt. E két szerep vitte a darabot. A többi mellékszereplők jók voltak s nagyban hozzájárultak az összjáték sikeréhez.

Junius 3.

Hétfőn Cyranot ismételték meg s noha a Cyranismus láza napokig tartott, mégis csak kevés közönség gyűlt össze a színházban. Almássy alakítása csodálatos és bámulatra méltó volt ismét. Egész lelkét egész művészetét öntötte ezen szerepébe; alakításába oly erőt oltott, hogy valóságos lázba ejtette a közönséget, mely tüntetésszerű tetszésnyilvánításokban adott elismerésének kifejezést ezen fiatal ambitiosus művész tehetségének. A többi szereplők közül telhetőleg járultak hozzá, hogy kis szerepkörüket betöltsék.

Junius 4.

Planquette classicus zenéjű operettje Ripp van Winkle előadásában részesültünk tegnap, melyben a főszerepet Ripp-et Radványi Dezső játszotta. Először volt alkalmunk Radványit nagy szerepben látni s mondhatjuk, hogy szép baritonja meglepett. Szépen érzéssel énekelt, játéka pedig művészi magaslaton állott. Tarnai Leona Lisbeth-et érzéssel játszotta Almássy né kedves Alice, Aradi Aranka elbájoló szellem volt. Kitűnő alakítást nyújtottak Kömley mint polgármester, Nagy Dezső mint Nick, továbbá Lattabár és Nagy Gyula.

Zajos ovációkban részesültek Kövessy Mariska, ki Alice-t és Károlyi Ibolyka, ki Adrien-t játszotta. Mindkettő számos csokor és tortával lett kitüntetve. d.

Irodalom.

Szent Lászlóról szóló ereklyék. A Nagy Képes Világtörténet 115-116. füzetével az V. kötet befejezéséig jut, mely kötet a hűberriség és lovagság történetét tárgyalja azt a kort, a melynek dűsgazdag képében a magyar történetnek egy pár költői alakja is ott van. A legelső alak ezek közt Szent László, a kit

a kereszties hadjáratok eszméi vezettek, ihlettek, a ki egyik ilyen hadnak választott vezére is volt. Ő benne testesül meg a keresztény lovag magyar formája, az államszerző, törvényalkotó, a népe vallását védő nagy király, a ki a lovagság, lovagi erények fegyverzetében tündökölt. Az ő szobra állott régi püspöki székhelyeken az oltárok oldalán, az ő magasztos alakját vették czimerükbe a magyar vármegek közül többen, az ő emlékét zengte századokon át a magyar lant és a magyar ének templomokban és a főurak palotáiban.

A rá vonatkozó emlékeknek szép gyűjteményét találjuk a most megjelent kötetben. Ott van fejedélytartó mellszobra, az aranyozott czüstből való, filigrán zománccsal, diszes ötvösmunka, mely a XIV. században készült a váradi székesegyház számára. Merev vonásai s a stilizáltan készült haj s a gyönyörűen alkotott korona dicsőségére válnak e kor művészetének. Ott van azután még első törvénykönyvből egy lap latinul írva, a mint valamely szent püspök pergamenre pingálgatta; európai felfogás sugárzik minden sorából. Egy XV. századi codexben van meg ez a lap, a codex pedig megvan — a bécsi udvari könyvtárban.

Az egész 12 kötetes nagy vállalat szerkesztője dr. Marczali Henrik, egyetemi tanár, az V. kötet szerzője dr. Mika Sándor. Egyegy kötet ára diszes félbörkötésben 16 korona, füzetenként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irod. Int. Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-út 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés utján.

Közgazdaság.

Valami a szeszgyári burgonyáról.

A laikusok előtt bizonyára különösnek tűnik fel az, hogy a burgonyának ezt a jelzőt adjuk: „szeszgyári”; pedig valójában nagyon helyes e megkülönböztetés, mert miként a gyakorlat emberei nagyon jól tudják, a burgonya iránt más és más követelménye van a termelőnek a szerint, a mint étkezés céljára, avagy szeszfőzésre szántja-e termését. — Az étkezés céljára szolgáló burgonyánál fő az izletesség, a sárga hus, a tetszetős alak s lehetőleg korai vagy közepes érés; ellenben a

szeszgyári burgonyánál a termés mennyisége s különösen a keményítőhozam, mert a keményítő elcukrosításából lesz a tulajdonképeni szesz.

A szeszgyári burgonyánál tehát legkevésbé sem közömbös az, hogy egyenlő keményítőtermés mellett mily magas a feldolgozandó burgonya keményítő százaléka, s ugyan ezért az sem közömbös, hogy melyek ama tényezők a melyek a keményítőhozam emelkedését és csökkenését befolyásolják.

Az újabb vizsgálatok alapján egy lipcei tanár kísérletei szerint a burgonya gumó alakja és a gumótermés, valamint keményítőszázalék között szoros összefüggés van oly módon, hogy a hosszukás alakú vetőgumók alacsonyabb keményítőszázalék mellett nagyobb gumótermést és a gömbölyű, főleg a lapított gömbölyű vetőgumók magasabb keményítő százaléka mellett kisebb gumótermést adnak. Miután a különbség a két csoport között nagyon is szembe-tűnő, érdekesnek tartjuk azt számbelileg is feltüntetni s e szerint a hosszukás gumóval bíró varietások közül

Professor Kühn gumótermése 1230 Kg. keményítőszázaléka: 15.92%

Spárga gumótermése 1118 Kg. keményítőszázaléka: 15.92%

Bruce gumótermése 10.11 Kg. keményítőszázaléka: 118.56%

míg a gömbölyű gumóval bíró varietások közül: Professor Maerker gumótermése 1161 Kg. keményítőszázaléka: 20.01%

Magyar kincs gumótermése 948 Kg. keményítőszázaléka: 22.83%

E kísérlet eredménye mindenestre feltűnő s követésre méltó a további kísérletezésre annál is inkább, mert eddigelé csak azt tudták teljes pozitivitással, hogy az istállótrágya a gumótermés fokozása mellett a keményítő százalékot többé-kevésbé csökkenti s épen ezért a szeszgyári burgonyánál a terméshozam emelésére főként a műtrágyákat használták, mint a melyeknek hasonló hatását kevésbé tapasztalták. Ma azonban, mint fenti példa igazolja, előttünk van már egy más modus is a keményítőtartalom fokozására s épen ezért ajánljuk annak kipróbálását.

Kiadó laptulajdonos:

Dr. Nemes Sándor.

MED. UNIV.

Dr. DEÁK

EGYETEMES

ORVOSTUDOR

FOGORVOS

LAKIK:

Főutca 3. sz.

(Dimovics-féle házban.)

A SZŐLŐ PERONOSZPORÁJA

ellen való védekezéshez legjobb anyag a

Dr. ASCHENBRANDT-féle

„BORDÓI-POR”.

Leszállított ára Budapesten: 50 kgos zsákokban à kg. 70 fillér, 10 és 5 kgos zsákokban à kg. 74 fillér.

Használata olcsóbb, biztosabb, a levélhez jobban tapad mint a rézgálicz, a permetezőzt sohasem dugítja.

A magyar-óvári m. kir. gazdasági akadémia növény-életani állomása kísérletének fényes eredménye; 450 magyar gazda bizonyítványa bárkinek díjtalanul megküldetik.

Megrendeléseket elfogad a

„Magyar Mezőgazdák Szövetkezete”

BUDAPEST, (V., Alkotmány utca 31. sz.)

Megrendeléseket elfogadnak a vidéki megbízottak is.

MEGBIZOTT:

RESCH MIKLÓS, UJVIDÉK.

Első cs. és kir. szab. Duna-Gőzhajózási-Társaság.

A személyszállító hajók
tavaszi menetrendje.

Ujvidékről Budapestre:
Hétfőn, csütörtökön és szombaton
d. e. 11 óra 20 perczkor.

Ujvidékről Zimony, Belgrád és Orsovára:
Szerdán, pénteken és vasárnapon
este 6 óra 40 perczkor.

Érvényes az 1901. évi hajózás megindítá-
sától további intézkedésig.

UJVIDÉKEN, 1901. márczius havában.

Az ügynökség.

**Filipován
egy gőzmalom**

2 malomkövel, egy henger-
székkal fehérlisztre is beren-
dezve, igen jó koptatóval,
kedvező fizetési feltételek
mellett eladó.

Bővebb felvilágosítást ad

Graepel Hugó, gépgyáros

BUDAPESTEN.

Több száz kiváló orvos ajánlja:

Szt. Lukácsfürdői hegyiforrás

Legyen mindennapi ita'od!

Kapható: Stojanovits és Radovanovits,
Wagner Testvérek, Koda D, Arzenits Z.
és Stefanovits Ly és fia urak fűszer-
kereskedésében.

A szőlő
— OIDIUM betegsége —

ellen a legjobb szer a

Dr. ASCHENBRANDT-féle

RÉZKÉNFOR.

Leszállított ára Budapesten: 50 kgos zsákokban á kg. 50 fillér; 10 és
5 kgos zsákokban á kg. 54 fillér.

Használata olesőbb, mert kevesebb kell belőle; biztosabb, mert a
lombhoz tapad, a szél le nem fujja; ajánlatosabb — mert a mustot nem bü-
dösíti — mint a tiszta kénpor vagy a kénmáj.

— A szőlő érését sietteti, a termés minőségét javítja. —

Sok termelő megtakarított vele egy permetezést a peronoszpóra
ellen és megvédte vele szőlejét az őszi rothadástól.

Számos magyar gazda bizonyítványa kívánatra
megküldetik.

Megrendeléseket elfogad a

„Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“

BUDAPEST, (V., Alkotmány-utca 31. sz.)

Megrendeléseket elfogadnak a vidéki megbizottak is.

MEGBIZOTT:

RESCH MIKLÓS, Ujvidék.

Mogán Henrik és társa

— Értesítés. —

A tévedések kikerülé-ére már most van szerencsém tu-
datni, hogy

urí-, női- és gyermekruha-raktáromat

hogy nagyobb helyiséget kapjak

augusztus 1-étől kezdve

Fő-utca 25. sz. alá (régí törvényszéki épület)
helyezem át.

Kérem a t. közönséget saját érdekében is, ezt tudomásul
venni s cégünkre ügyelni, mert nincs sehó sem fióküzletünk.

A t. közönség jóindulatát s szíves további pártfogását kérve,
maradtunk
tisztelettel

MOGÁN HENRIK és TÁRSA

UJVIDÉK, Fő-utca.

Mogán Henrik és társa

Huzás visszavonhatatlanul
1901 Junius 25^{én.}

— Főnyeremény —
30.000 korona értékű

Concordia sorsjegyek

— à 1 korona. —

Ajánlja:

Hofner Károly és Fia,
Központi hitelintézet r. t. váltó üzlete,
Polesevics A. B. bank és váltó üzlete
UJVIDÉK